ERP 2025. gada pārskats. Glosārijs

Termins	Paskaidrojums
ABAC	Komisijas elektroniskā sistēma tās budžeta un grāmatvedības darbību pārvaldībai.
Acquis	Visu ES tiesību aktu kopums, kas ietver tiesību aktus, tiesu lēmumus un citus juridiskus aktus.
Agrovides un klimata saistības	Ikviena prakse no brīvprātīgu pasākumu kopuma, kas sniedzas tālāk par parastām vides prasībām un dod iespēju lauksaimniekiem saņemt maksājumu no ES budžeta.
Aizjūras zemes un teritorijas (AZT)	Valstis un teritorijas, kas nav daļa no ES, bet ir konstitucionāli saistītas ar dalībvalsti.
Aizsargājama jūras teritorija	Ar likumu vai citiem līdzekļiem noteikta jūras teritorija ar mērķi aizsargāt un saglabāt bioloģisko daudzveidību, dabas resursus un kultūras mantojuma vietas.
Apguve	ES finansējums, ko dalībvalsts saņem, tiklīdz ir izpildīti maksājuma nosacījumi.
Aplēstais kļūdu līmenis	Statistiska datu kopas kļūdu līmeņa aplēse, kuras pamatā ir reprezentatīvas darījumu izlases pārbaude.
Apliecinājums	Pieeja, kas izmantota, sniedzot revīzijas pārliecību par finanšu informāciju, citiem datiem vai konkrētiem revidējamās vienības sagatavotiem apgalvojumiem.
Apliecinājums par finanšu pārskatiem (*CFS*)	Dokuments, kas apliecina atbalsta saņēmēju maksājuma pieprasījumos deklarēto izmaksu attiecināmību.
Apliecinājumu pakete	Dokumentu kopums, ko dalībvalsts iesniedz Komisijai par ESI fondiem un kas ietver gada pārskatus, kopsavilkumu, kontroles ziņojumu, pārvaldības deklarāciju un revīzijas atzinumu.

Termins	Paskaidrojums
Apropriācija	Summa, kas budžetā rezervēta konkrētam mērķim. ES budžets ietver saistību un maksājumu apropriācijas.
“Apvārsnis Eiropa”	ES pētniecības un inovācijas programma 2021.–2027. gada periodam.
“Apvārsnis 2020”	ES pētniecības un inovācijas pamatprogramma 2014.–2020. gada periodam.
(EIB) ārējo aizdevumu pilnvaras	EIB piešķirtas pilnvaras iesaistīties finansēšanas darījumos partnervalstīs ar garantiju no ES budžeta.
Atalgojums	Līgumos ar organizācijām, kurām veikts pīlāru novērtējums, vienotas likmes summa, ko aprēķina procentos no attiecināmajām tiešajām izmaksām un kas sedz izdevumus, kuri, lai gan nav tieši saistīti ar ES finansētām darbībām, rodas no to īstenošanas un ir nepieciešami to īstenošanai. Iepriekš sauktas par “netiešajām izmaksām”.
Atbalsta maksimālā intensitāte	Kopējā atbalsta summa, ko var maksāt kādā noteiktā finansēšanas jomā un ko izsaka kā procentuālu daļu no attiecināmajām izmaksām. Katrai programmai atbalsta maksimālā intensitāte ir atšķirīga un ir atkarīga no tādiem faktoriem kā ģeogrāfiskais izvietojums.
Atbalsta saņēmējs	Fiziska vai juridiska persona, kas saņem dotāciju vai aizdevumu no ES budžeta, lai īstenotu projektu vai programmu.
Atbalsts bezdarba riska mazināšanai ārkārtas situācijā (*SURE*)	ES aizdevumu shēma, ar kuru atbalsta darba vietu saglabāšanas pasākumus, lai mazinātu bezdarbu un ienākumu zudumu Covid-19 pandēmijas dēļ.
Atbilstības revīzija	Revīzija, kuras mērķis, vācot pierādījumus, ir noskaidrot, vai darbība atbilst piemērojamajiem noteikumiem un regulējumam, kā arī līgumu vai nolīgumu noteikumiem.

Termins	Paskaidrojums
Atbilstīguma noskaidrošana	Process, kurā Komisija revidē, vai dalībvalsts ir pareizi izmantojusi tās rīcībā esošos līdzekļus un vai ir efektīvi darbojušās dalībvalstī ieviestās pārvaldības un kontroles sistēmas.
Atgūstamais PVN	PVN, ko nodokļa maksātājs var atskaitīt no nodokļu iestādei maksājama PVN, jo tas jau ir samaksājis šo summu, iepērkot preces un pakalpojumus.
Atlase pēc naudas vienības principa (*MUS*)	Statistiska izlases veidošanas metode, saskaņā ar kuru konkrēta darījuma atlasīšanas iespēja ir proporcionāla darījuma lielumam.
Atlikušo kļūdu īpatsvars / atlikušā riska īpatsvars / kopējais atlikušo kļūdu īpatsvars (*RER*/*RRR*/*RTER*)	Datu kopas proporcionāla daļa, kas nav uzskatāma par pareizu pēc tam, kad ņemta vērā visu kontroles procedūru, līdzekļu atgūšanas un korekciju ietekme.
Atruna	Nepilnība, uz kuru ģenerāldirektors vērš uzmanību gada darbības pārskatā iekļautajā ticamības deklarācijā.
Atsaistītais (ienākumu) atbalsts	Tādi ES maksājumi lauksaimniekiem, kas nav saistīti ar noteiktu produktu ražošanu.
Atskaites punkts	Kvantitatīvs novērtējums dalībvalsts atveseļošanas un noturības plānā par tās progresu virzībā uz kādas reformas vai investīciju pabeigšanu.
Atveseļošanas un noturības mehānisms (ANM)	ES finansiālā atbalsta mehānisms Covid-19 pandēmijas ekonomiskās un sociālās ietekmes mazināšanai un atveseļošanas stimulēšanai, kā arī zaļākas un digitālākas nākotnes izaicinājumu risināšanai.
Ārējā darbība	ES darbības, ar kurām sniedz palīdzību trešām valstīm un attīsta attiecības (tostarp izmantojot daudzpusējus nolīgumus) ar tām, kā arī ar reģionālām vai pasaules mēroga organizācijām.
Ārējā robeža	Robeža starp ES dalībvalsti un trešo valsti, tostarp lidostas un jūras, ezeru vai upju ostas.

Termins	Paskaidrojums
Ārkārtas atbalsta instruments	Finanšu instruments, ko tieši pārvalda Komisija un ko smagas krīzes vai katastrofas gadījumā izmanto atbalsta sniegšanai Eiropas Savienībā.
Biškopība	Biškopības zinātne un prakse.
Brexit korekcijas rezerve	Fonds, kas izveidots, lai palīdzētu dalībvalstīm, reģioniem un nozarēm, kuras Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES skar visvairāk, tikt galā ar tās negatīvajām sekām.
Budžeta atbalsts	ES atbalsta tiešs pārskaitījums uz partnervalsts kasi, ja ir ievēroti izvirzītie nosacījumi.
Budžeta garantija	Apņemšanās izmantot ES budžetu, lai kompensētu jebkādus zaudējumus, kas radušies, ja saņēmējs nepilda savas saistības attiecībā uz aizdevumu vai kapitāla ieguldījumu.
Budžeta grozījuma projekts	Komisijas priekšlikums grozīt ES budžetu tā izpildes gaitā.
Budžeta izpildes apstiprināšana	Eiropas Parlamenta katru gadu pieņemts lēmums, ar kuru tiek galīgi apstiprināta Komisijas veiktā budžeta izpilde.
Budžeta lēmējiestādes	Ar šo terminu apzīmē Eiropas Parlamentu un Eiropas Savienības Padomi tad, kad tās īsteno lēmumu pieņemšanas pilnvaras saistībā ar ES budžeta jautājumiem.
Budžeta saistības	Budžetā īpaši rezervēta summa, kas paredzēta konkrētam izdevumu postenim, piemēram, konkrētam līgumam vai dotācijas nolīgumam. Budžeta saistībām ir nepieciešama attiecīga saistību apropriācija.
Būtiskuma slieksnis	Līmenis, virs kura revidētajā datu kopā vai finanšu pārskatu kopā atklātās kļūdas tiek uzskatītas par tādām, kas ietekmē precizitāti un ticamību.

Termins	Paskaidrojums
Dalītā pārvaldība	ES budžeta izpildes metode, saskaņā ar kuru – pretēji tiešās pārvaldības metodei – Komisija deleģē izpildes uzdevumus dalībvalstīm, vienlaikus saglabājot galīgo atbildību.
Darbības programma (DP)	Satvars ES finansētu darbību īstenošanai saskaņā ar prioritātēm un mērķiem, kas noteikti partnerības nolīgumā starp Komisiju un attiecīgo dalībvalsti.
Darījums	Operācija, kas reģistrēta ES pārskatos, piemēram, veiktais maksājums vai saņemtie ieņēmumi.
Datubāze *Arachne*	Datizraces rīks, ko izstrādājusi Komisija, lai atbalstītu vadošās iestādes daudzu ES fondu administrēšanā un pārvaldībā.
Daudzgadu finanšu shēma (DFS)	ES izdevumu plāns, kurā ir noteiktas prioritātes (pamatojoties uz politikas mērķiem) un maksimālie apjomi, parasti septiņu gadu posmam. DFS nosaka struktūru, kuras ietvaros tiek veidots ES gada budžets, ierobežojot katras kategorijas izdevumu apmēru.
Daudzkāršojoša ietekme	Rodas tad, ja konkrētas izmaiņas konkrētā ieguldījumā, piemēram, ES investīcijās vai garantijās, izraisa lielākas izmaiņas iznākumā, piemēram, kopējās investīcijās.
De minimis valsts atbalsts	Valsts atbalsta apmērs, līdz kuram nav vajadzīgs Komisijas apstiprinājums.
Decentralizēta aģentūra	Neatkarīga ES struktūra, kas izveidota uz nenoteiktu laiku kā ekspertīzes centrs, lai veiktu uzdevumus, kuri veicina ES politikas izstrādi un īstenošanu.
Deflators	Statistikas rīks, kuru izmanto vēsturisko cenu koriģēšanai, ņemot vērā vēlāku inflāciju nolūkā salīdzināt cenas laikā.
Deleģēšanas nolīgums	Nolīgums starp Komisiju un fizisku vai juridisku personu par ES līdzekļu īstenošanu netiešā pārvaldībā.

Termins	Paskaidrojums
Deleģētā regula	Juridiski saistošs akts, kuru Komisija izmanto, lai papildinātu vai grozītu nebūtiskas ES tiesību aktu daļas, piemēram, sniedzot sīku informāciju par īstenošanas pasākumiem.
Dienestu darba dokuments (*SWD*)	Nesaistošs Komisijas dokuments, kas sagatavots apspriešanai vai nu iekšēji, vai ārpus iestādes.
Diversificētas finansēšanas stratēģija	ES finansēšanas metode, kas dažādus finansēšanas instrumentus un paņēmienus apvieno ar skaidru saziņu ar finanšu tirgiem un strukturētām attiecībām ar bankām.
Dotācija	ES budžeta atbalsts par izmaksām, kas atbalsta saņēmējam radušās saistībā ar attiecināmu projektu vai programmu. Šis atbalsts parasti nav jāatmaksā.
Džini koeficients	Nevienlīdzības pakāpes mērs statistikas datu kopā, piemēram, cik lielā mērā valsts bagātības vai ienākumu sadalījums atšķiras no pilnīgi vienāda sadalījuma.
E-dotācijas	Komisijas tiešsaistes platforma ES pētniecības dotāciju pārvaldībai visā to dzīves ciklā.
Efektivitāte	Tas ir apmērs, kādā ar veiktajiem pasākumiem ir sasniegti izvirzītie mērķi.
EIB grupa	Eiropas Investīciju banka un Eiropas Investīciju fonds.
Eiropas Aizsardzības fonds (EAF)	ES fonds aizsardzības projektu atbalstam Eiropas Savienībā.
Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programma (*EDIDP*)	ES iniciatīva, kuras mērķis ir atbalstīt konkurētspēju un inovāciju aizsardzības rūpniecībā.
Eiropas atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām (*FEAD*)	ES fonds, no kura atbalsta dalībvalstu darbības, ar ko nodrošina pārtiku un citu materiālo palīdzību visnabadzīgākajiem sabiedrības locekļiem.

Termins	Paskaidrojums
Eiropas Attīstības fonds (EAF)	ES fonds, ko ārpus vispārējā budžeta pārvalda Komisija un kas ar dalībvalstu starpniecību sniedza attīstības palīdzību Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstīm un aizjūras zemēm un teritorijām, kuras ir saistītas ar ES.
Eiropas Ārējās darbības dienests (EĀDD)	ES diplomātiskais dienests, kas atbild par kopējās ārpolitikas un drošības politikas īstenošanu.
Eiropas Banku iestāde (EBI)	ES aģentūra, kuras uzdevums ir izstrādāt saskaņotus noteikumus finanšu iestādēm, veicināt uzraudzības prakses konverģenci un uzraudzīt finanšu inovāciju un pāreju uz ilgtspējīgu finansējumu, kā arī konsultēt šajos jautājumos.
Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds darbu zaudējušiem darba ņēmējiem (EGF)	Fonds, kas izveidots, lai atbalstītu darba ņēmējus, kuri atlaisti no darba, un pašnodarbinātas personas, kuru darbība ir beigusies, jo ir notikušas ilgtermiņa izmaiņas pasaules tirdzniecības modeļos.
Eiropas Ģeostacionārās navigācijas pārklājuma dienests (*EGNOS*)	Satelītu sistēma, kas uzlabo satelītnavigācijas un pozicionēšanas sistēmu signālus visā Eiropā un padara tos piemērotus drošībai būtiskiem lietojumiem, piemēram, aviācijai.
Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI)	ES instruments, no kura tiek sniegts finansiāls atbalsts ilgtspējīgas un savstarpēji saistītas infrastruktūras izveidei enerģētikas, transporta un informācijas un komunikācijas tehnoloģijas nozarēs.
Eiropas Investīciju fonds (EIF)	Specializēts riska finansējuma sniedzējs maziem un vidējiem uzņēmumiem visā Eiropā. Daļa no EIB grupas.
Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonds (EJZAF)	ES fonds, kas atbalsta ES kopējo zivsaimniecības un jūrlietu politiku un starptautiskās okeānu pārvaldības darba kārtību.

Termins	Paskaidrojums
Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildaģentūra (*CINEA*)	Izpildaģentūra, kas pārvalda dažādus ES projektus un programmas klimata, infrastruktūras un vides jomā.
Eiropas komunikāciju tīkls (*TEN*)	Pārrobežu transporta, enerģētikas vai telekomunikāciju infrastruktūras tīkls, kas izveidots, lai atbalstītu un uzlabotu ES vienotā tirgus darbību, atvieglojot personu brīvu pārvietošanos un preču un pakalpojumu brīvu apriti.
Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA)	ES fonds, no kura finansē ES ieguldījumu lauku attīstības programmās.
Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF)	ES fonds, no kura finansē tiešos maksājumus lauksaimniekiem un pasākumiem, ar ko regulē vai atbalsta lauksaimniecības tirgus.
Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēma	ES grāmatvedības regulējums, kuru izmanto, lai sistemātiski un detalizēti aprakstītu ekonomiku.
Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūra (*ERCEA*)	ES struktūra, kas atbild par Eiropas Pētniecības padomes – ES galvenās pētniecības finansēšanas organizācijas – vadīšanu.
Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF)	ES fonds, kas stiprina ekonomisko un sociālo kohēziju Eiropas Savienībā, finansējot investīcijas nolūkā samazināt atšķirības reģionos.
Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra (*Frontex*)	ES aģentūra, kas atbalsta dalībvalstis un Šengenas asociētās valstis ES ārējo robežu pārvaldībā un pārrobežu noziedzības apkarošanā.
Eiropas Savienības Aģentūra lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā (*eu-LISA*)	ES aģentūra, kas atbild par lielapjoma vīzu un ceļošanas informācijas sistēmu darbības pārvaldību visā Eiropas Savienībā.
Eiropas Savienības Narkotiku aģentūra (*EUDA*)	ES aģentūra, kas sniedz speciālās zināšanas par dažādiem nelikumīgu narkotisko vielu aspektiem Eiropas Savienībā.

Termins	Paskaidrojums
Eiropas Savienības Patvēruma aģentūra (*EUAA*)	ES struktūra, kuras uzdevums ir nodrošināt, lai dalībvalstis pareizi piemērotu ES patvēruma tiesību aktus.
Eiropas Savienības Solidaritātes fonds	Instruments, kas palīdz ES dalībvalstīm un pievienošanās sarunvalstīm reaģēt uz dabas katastrofām un ārkārtas situācijām sabiedrības veselības jomā.
Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības aģentūra (Eiropols)	ES struktūra, kas atbalsta dalībvalstis terorisma, kibernoziedzības un citu organizētās noziedzības veidu novēršanā un izmeklēšanā.
Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūra (*CEPOL*)	ES struktūra, kas izstrādā, īsteno un koordinē tiesībaizsardzības amatpersonu apmācību.
Eiropas Sociālais fonds Plus (ESF+)	ES fonds nodarbinātības, sociālajai, izglītības un prasmju politikai, tostarp strukturālām reformām šajās jomās. Agrāk – Eiropas Sociālais fonds.
Eiropas Sociālais fonds (ESF)	ES fonds, kura uzdevums ir radīt izglītības un nodarbinātības iespējas un uzlabot nabadzības riskam pakļauto iedzīvotāju stāvokli. Aizstāts ar Eiropas Sociālo fondu Plus.
Eiropas Solidaritātes rezerve	ES īpašais instruments, kas palīdz ES dalībvalstīm un pievienošanās sarunvalstīm reaģēt uz lielām dabas katastrofām un ārkārtas situācijām sabiedrības veselības jomā.
Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF)	Komisijas izveidots atbalsta mehānisms, kurš ir daļa no Investīciju plāna Eiropai un kura mērķis ir mobilizēt privātās investīcijas Eiropas Savienībai stratēģiski svarīgiem projektiem.

Termins	Paskaidrojums
Eiropas strukturālie un investīciju fondi (ESI fondi)	Pieci galvenie ES fondi, kuri kopā veicina ekonomikas attīstību visā Eiropas Savienībā 2014.–2020. gada periodā: Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Eiropas Sociālais fonds, Kohēzijas fonds, Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds.
Eiropas Strukturālo un investīciju fondu koordinācijas komiteja	Eiropas Komisijas komiteja, kuras pilnvarās ietilpst apspriešanās par Eiropas strukturālo un investīciju fondu regulu īstenošanu.
Eiropas Veselības un digitālā izpildaģentūra (*HaDEA*)	Izpildaģentūra, kas pārvalda dažādus ES projektus un programmas veselības un digitalizācijas jomā.
Ekoshēma	Tiešo maksājumu shēma, kas ieviesta priekšlikumos par kopējo lauksaimniecības politiku laikposmā pēc 2020. gada, lai finansētu lauksaimniekus, kuri apņēmušies īstenot klimatam un videi draudzīgu lauksaimniecības praksi.
Elastības instruments	Finansējuma avots darbībām, kuras citādi nevar finansēt, nepārsniedzot budžeta izdevumu maksimālo apjomu.
Elastīga palīdzība teritorijām (*FAST-CARE*)	Paplašinājums Kohēzijas rīcībai bēgļu atbalstam Eiropā (*CARE*), kas nodrošina papildu atbalstu un elastību kohēzijas politikas finansēšanā.
Emisijas kvotu tirdzniecības sistēma (ETS)	Tirgus mehānisms, kas ļauj organizācijām, kuras emitē siltumnīcefekta gāzes, pirkt un pārdot emisijas kvotas.
"*Erasmus+*"	ES programma izglītības, apmācības, jaunatnes un sporta atbalstam Eiropā, galvenokārt sniedzot augstskolu studentiem iespēju studēt un gūt pieredzi ārzemēs.

Termins	Paskaidrojums
ES Ārkārtas trasta fonds Āfrikai	ES trasta fonds stabilitātes atbalstam Sāhelas reģionā (tostarp Čadas ezera baseinā), Āfrikas ragā un Ziemeļāfrikā un labākas migrācijas pārvaldības veicināšanai, novēršot tās pamatcēloņus.
ES muitas datu centrs	Centralizēts muitas IT sistēmu kopums, kas aizstās dalībvalstīs pašlaik pastāvošo režīmu.
ES Muitas dienests	Ierosināta decentralizēta aģentūra, kuras pienākumos ietilps vienotajā tirgū ievesto preču riska novērtējuma koordinēšana ES līmenī.
ES Nodarbinātības un sociālās inovācijas programma (*EaSI*)	ES programma, ar kuru atbalstīja stratēģijas "Eiropa 2020" nodarbinātības un sociālās aizsardzības/iekļaušanas mērķus.
ES trasta fonds (ESTF)	ES pārvaldīts fonds, kas apvieno līdzekļus no dažādiem avotiem, lai finansētu starptautisko reakciju uz ārkārtas vai kārtējo krīzi (parasti jaunattīstības valstīs).
ES-13	Tās 13 dalībvalstis, kuras kopš 2004. gada ir pievienojušās Eiropas Savienībai (Bulgārija, Čehijas Republika, Igaunija, Horvātija, Kipra, Latvija, Lietuva, Ungārija, Malta, Polija, Rumānija, Slovēnija un Slovākija).
ESAI instruments	ES īpašais instruments, ko var izmantot, lai finansētu budžetā neiekļautas aizņēmumu izmaksas Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumentam (plašāk pazīstams kā *NextGenerationEU*).
Ex post novērtējums	Neatkarīgs novērtējums par to, kāda ir pabeigta projekta vai programmas efektivitāte, lietderīgums, saskaņotība, nozīmīgums un ES pievienotā vērtība.
Faktiskā procentu likme / efektīvā gada procentu likme	Gada procentu likme, kas aprēķināta salīdzināšanas nolūkā aizdevumam vai finanšu produktam, ja procenti tiek uzkrāti intervālos, kas ir īsāki par gadu.

Termins	Paskaidrojums
Faktiskā uzkrājumu likme	Iespējamo saistību īpatsvars, kas jāsedz no kopējā uzkrājumu fonda.
Fiksēta summa	Vienkāršotu izmaksu iespējas veids, kad maksājumi tiek veikti pilnā apmērā, nevis pa daļām, piemēram, lai atlīdzinātu attiecināmās izmaksas, ja ir pabeigtas iepriekš noteiktas darbības un/vai sasniegti tiešie rezultāti.
Finansēšanas plāns	Komisijas pusgada paziņojums, kurā izklāstīta konkrēta informācija par ES aizņēmumiem nākamajos sešos mēnešos, tostarp obligāciju emisiju indikatīvās summas un grafiks.
Finansiāla atbalsta instruments robežu pārvaldībai un vīzu politikai (*BMVI*)	Daļa no Integrētas robežu pārvaldības fonda, ar ko atbalsta ES ārējo robežu pārvaldību, atvieglojot likumīgu ceļošanu un novēršot migrācijas un drošības riskus.
Finansiālais atbalsts trešām personām	Mehānisms, kas pazīstams arī kā "kaskādes veida finansēšana", saskaņā ar kuru pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" dotāciju primārie saņēmēji var tālāk sadalīt finansējumu citām organizācijām un uzņēmumiem.
Finansiālā atbalsta instruments muitas kontroles iekārtām	Daļa no Integrētās robežu pārvaldības fonda, no kura atbalsta muitas pārbaudēs izmantoto iekārtu iegādi, uzturēšanu un modernizāciju.
Finanšu instruments / finansēšanas vadības instruments	Finansiāls atbalsts no ES budžeta, kas sniegts kapitāla vai kvazikapitāla ieguldījumu, aizdevumu vai garantiju, vai citu riska dalīšanas instrumentu veidā.
Finanšu korekcija	Pasākums, kura mērķis ir pasargāt budžetu no nepareiziem vai krāpnieciskiem izdevumiem un ar kuru atsauc vai atgūst līdzekļus, lai kompensētu kļūdaini veiktus maksājumus saistībā ar ES atbalstītiem projektiem un programmām.

Termins	Paskaidrojums
Finanšu regula	Galvenais noteikumu kopums, kas reglamentē ES budžeta izveidi un izlietošanu, kā arī ar to saistītos procesus, tostarp iekšējo kontroli, ziņojumu sagatavošanu, revīziju un budžeta izpildes apstiprināšanu.
Finanšu starpnieks	Struktūra, kas darbojas kā saikne starp finanšu instrumenta fondu pārvaldnieku un galasaņēmējiem.
Finanšu un administratīvais pamatnolīgums (*FAFA*)	Nolīgums, ar ko reglamentē Komisijas un ANO sadarbību Tūkstošgades attīstības mērķu jomā.
Gada darbības pārskats (GDP)	Katra Komisijas ģenerāldirektorāta, ES iestādes un struktūras sagatavots pārskats, kurā ir aprakstīts sniegums attiecībā pret mērķiem un finanšu un personāla resursu izmantojums.
Gada īstenošanas ziņojums (GĪZ)	Ziņojums, ko dalībvalsts iesniedz Komisijai, norādot finanšu datus, rādītājus, atskaites punktus un mērķrādītājus visām ES izdevumu programmām.
Gada kontroles ziņojums (GKZ)	Dokuments, ko sagatavojusi revīzijas iestāde un kas iesniegts Komisijai kā daļa no dalībvalsts ikgadējās apliecinājumu paketes.
Gada pārskata princips	Budžeta princips, saskaņā ar kuru budžetu izveido un izlieto tā finanšu gada laikā, uz kuru tas attiecas.
Gada pārvaldības un snieguma ziņojums	Komisijas ziņojums par ES budžeta pārvaldību un sasniegtajiem rezultātiem, kurā apkopota informācija, kas sniegta Komisijas ģenerāldirektorātu un izpildaģentūru gada darbības pārskatos.
Gada snieguma ziņojums (GSZ)	Ziņojums, ko dalībvalsts iesniedz Komisijai par sava KLP stratēģiskā plāna izpildi.
Galasaņēmējs / labuma guvējs	Fiziska vai juridiska persona, kas faktiski gūst labumu no ES finansēta pasākuma, kuru ierosina vai veic ES atbalsta saņēmējs.

Termins	Paskaidrojums
Galileo	ES globālā satelītu navigācijas sistēma.
Galvenais snieguma rādītājs (GSR)	Skaitļos izsakāms rādītājs, kas parāda sniegumu attiecībā pret galvenajiem mērķiem.
Garantija jauniešiem	ES politikas satvars, saskaņā ar kuru jauniešiem, kuri kļūst par bezdarbniekiem vai beidz formālo izglītību, četru mēnešu laikā piedāvā darba vai apmācības iespējas.
Grāmatojumu noskaidrošana	Ikgadējs process, kurā Komisija pēc pārbaužu veikšanas apstiprina īstenošanas struktūru un partneru pieteiktās summas maksāšanai.
Ģeotelpiskais atbalsta pieteikums (*GSAA*)	Tiešsaistes rīks, ar kuru var iesniegt pieteikumus platībatkarīgā lauksaimniecības atbalsta saņemšanai.
Ģeotelpisko pieteikumu sistēma (*GSA*)	Sistēma, kas ļauj saņēmējiem vizuāli norādīt platības, par kurām tie piesakās atbalstam. Attiecīgā gadījumā integrēta dzīvniekatkarīgā atbalsta pieteikumu sistēmā.
Ieguldījums	Finanses, cilvēkresursi un materiālie, administratīvie vai normatīvie līdzekļi, ko izmanto projekta vai programmas īstenošanai.
Iekasēšanas rīkojums	Dokuments, ar kuru pieprasa parāda summas samaksu.
Iekšējās drošības fonda policijas instruments (IDF-Policija)	Iekšējās drošības fonda komponents, ko izmantoja drošības un kārtības sargāšanas pārvaldībai Eiropas Savienībā 2014.–2020. gadā. Finansējums 2021.–2027. gadā turpinājās kā Iekšējās drošības fonda neatņemama sastāvdaļa, nevis kā atsevišķs komponents.
Iekšējās drošības fonda Robežu pārvaldības un vīzu instruments (IDF-Robežas un vīzas)	Iekšējās drošības fonda komponents ES robežu pārvaldības atbalstam 2014.–2020. gadā. To nomainīja Finansiāla atbalsta instruments robežu pārvaldībai un vīzu politikai 2021.–2027. gadam.

Termins	Paskaidrojums
Iekšējās drošības fonds (*ISF*)	ES fonds, no kura atbalsta policijas sadarbību un pasākumus noziedzības novēršanai un apkarošanai.
Iemaksas nolīgums	Līgums starp Komisiju un citu starptautisku organizāciju par līdzekļu īstenošanu netiešā pārvaldībā.
Iepirkuma sarunu procedūra	Publiskā iepirkuma procedūra, kurā piedalās ierobežots skaits pretendentu un kurā pircējs var pārrunāt līguma noteikumus.
Ierunu procedūra	Procedūra, saskaņā ar kuru Komisija ar pārbaudīto iestādi vai struktūrvienību apspriež Komisijas veikto kontroles pārbaužu rezultātus, lai pārliecinātos par to pamatotību.
Iespējamās saistības	Maksājuma saistības, kas var rasties atkarībā no kāda nākotnes notikuma iznākuma.
Ietekme	Pabeigta projekta vai programmas ilgtermiņa sociālekonomiskās, vidiskās vai finansiālās ilgtermiņa sekas.
Ietekmes novērtējums	Politikas iniciatīvas vai citas darbības iespējamo (*ex ante*) vai faktisko (*ex post*) seku analīze.
Ikgadējais aizņemšanās lēmums	Oficiāls Komisijas lēmums, ar ko nosaka maksimālo apjomu plānotajiem ES aizņēmumiem finanšu tirgos uz vienu gadu.
Ilggadīgie zālāji	Lauksaimniecības zeme, uz kuras ilgāk nekā piecus gadus pēc kārtas audzē stiebrzāles vai citus lopbarības zālaugus.
Ilgtspējīga attīstība	Pieeja attīstībai, kurā ņem vērā tādas ilgtermiņa prasības kā rezultātu noturība, vides un dabas resursu saglabāšana un sociālais un ekonomiskais taisnīgums.
Ilgtspējīga zveja	Zvejas prakse, kas nenoplicina zivju krājumus un kas līdz minimumam samazina ietekmi uz vidi.

Termins	Paskaidrojums
Ilgtspējīgas attīstības mērķi	17 mērķi, kas noteikti ANO Ilgtspējīgas attīstības programmā 2030. gadam, lai sekmētu visu valstu rīcību jomās, kas ir būtiski svarīgas cilvēcei un planētai.
Ilgtspēju sekmējošais pārdalošais ienākumu papildatbalsts (*CRISS*)	Papildu tiešais maksājums par pirmajiem dažiem atbalsttiesīgās zemes hektāriem, ko deklarējuši lauksaimnieki, kuriem ir tiesības uz ilgtspēju sekmējošu ienākumu pamatatbalstu. Mērķis ir ienākumu atbalstu no lielākām lauku saimniecībām pārdalīt uz mazākām vai vidējām lauku saimniecībām.
Ilgtspēju sekmējošs ienākumu pamatatbalsts	Ikgadējais tiešais maksājums lauksaimniekiem par katru deklarēto atbalsttiesīgo zemes hektāru, kas nav saistīts ar ražošanu. 2023. gadā aizstāja pamata maksājuma shēmu.
Individuālie aizsardzības līdzekļi (IAL)	Priekšmeti, piemēram, sejas maskas, cimdi un acu aizsargi, kas paredzēti, lai aizsargātu to lietotāju no veselības vai drošības apdraudējuma.
Informācijas vākšanas apmeklējums	Komisijas apmeklējums nolūkā novērtēt dalībvalsts nacionālā kopienākuma apkopošanu un pamatā esošo datu kvalitāti, dažkārt kopā ar ekspertiem no citām dalībvalstīm.
Integrēšana	Visi politikas virzieni tiek izstrādāti un īstenoti, sistemātiski ņemot vērā konkrētas prioritātes (piemēram, dzimumu līdztiesību, klimata aizsardzību).
Integrētā administrācijas un kontroles sistēma (IAKS)	ES mehānisms, kuru dalībvalstis izmanto, lai pārvaldītu un pārbaudītu lauksaimniekiem veiktos kopējās lauksaimniecības politikas maksājumus.
Integrētās robežu pārvaldības fonds (*IBMF*)	ES fonds, kas sniedz atbalstu robežu pārvaldībai un muitas kontroles iekārtām.

Termins	Paskaidrojums
Integrēti finanšu un pārskatatbildības ziņojumi (*IFAR*)	Ziņojumu kopums, ko Komisija sagatavo par ES budžetu un ko katru gadu iesniedz Parlamentam un Padomei budžeta izpildes apstiprināšanas procedūras vajadzībām. Ietver gada pārvaldības un snieguma ziņojumu (*AMPR*), ES konsolidētos pārskatus, turpmākos pasākumus saistībā ar budžeta izpildes apstiprināšanu un ES budžeta ilgtermiņa prognozi.
Intervences loģika	Sasaiste starp priekšlikuma mērķiem, plānotajiem ieguldījumiem un darbībām un plānotajiem rezultātiem un ietekmi.
InvestEU	Mehānisms, kura mērķis ir mobilizēt privātos ieguldījumus Eiropas Savienībai stratēģiski svarīgiem projektiem. Tas 2021. gadā kļuva par ESIF pēcteci.
Investīciju iniciatīva reaģēšanai uz koronavīrusu (*CRII*)	Pasākumu kopums, kas ļauj elastīgi izmantot Eiropas strukturālos un investīciju fondus, lai reaģētu uz Covid-19 uzliesmojumu.
Izmaksājumu līmenis	Procentos izteikta kopējo līdzekļu daļa, kas no finanšu instrumenta izmaksāta galīgajiem labuma guvējiem.
Izmaksājumu profils	Maksājumu summa un grafiks.
Izmešana	Nevēlamu zivju izmešana jūrā.
Izņēmumu reģistrs	Dokuments, kurā reģistrētas atkāpes no ieviestajiem kontroles mehānismiem un procedūrām, tostarp iemesli un ietekme.
Izpildaģentūra	Organizācija, kuru uz ierobežotu laiku ir izveidojusi un pārvalda Komisija, lai tās vārdā un uz tās atbildību veiktu konkrētus uzdevumus, kas saistīti ar ES programmām vai projektiem.
Izpildes rezerve	Budžeta summa, ko ieskaita Eiropas Strukturālo un investīciju fondu izdevumos, bet ko ietur, līdz noteiktu mērķrādītāju sasniegšanai.

Termins	Paskaidrojums
Īpašais atskaites punkts	Ungārijas vai Polijas gadījumā – papildu prasības, kas saistītas, piemēram, ar korupciju, publisko iepirkumu vai tiesu iestāžu neatkarību un lēmumu pieņemšanu, kas jāizpilda, pirms valsts var saņemt jebkādu ANM finansējumu.
Īpašais instruments	Instruments, kas ļauj ES mobilizēt papildu līdzekļus, reaģējot uz neparedzētiem notikumiem, piemēram, krīzēm un ārkārtas situācijām.
Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva (JNI)	ES programma, kas atbalsta jauniešus, kuri nestrādā, nemācā un neapgūst arodu reģionos, kuros jauniešu bezdarba līmenis pārsniedz 25 %.
Jumta programma	Eiropas kaimiņattiecību instrumenta programma, no kuras līdzekļus piešķir vairākām valstīm, kuras atbilst konkrētiem nosacījumiem, papildus to pamata finanšu piešķīrumiem.
Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instruments "Eiropa pasaulē" (*NDICI*-Eiropa pasaulē)	ES programma daudzgadu finanšu shēmas 2021.–2027. gadam ietvaros, kurā apvienoti vairāki ārējās darbības instrumenti.
Kandidātvalsts	Valsts, kuras pieteikumu dalībai Eiropas Savienībā ir oficiāli atzinusi Eiropadome.
Kapitālieguldījums	Uzņēmumā ieguldītā nauda, par kuru pretī iegūst īpašumtiesību daļas un daļu no uzņēmuma peļņas.
Klimata politikas integrēšana	Ar klimatu saistītu apsvērumu iekļaušana visā rīcībpolitikā, instrumentos, programmās un fondos.
KLP stratēģiskais plāns	Dokuments, kuru sagatavojusi ES dalībvalsts saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku laikposmam pēc 2020. gada un kurā izklāstīts, kā tā plāno sasniegt savus mērķus saskaņā ar politikas vispārējiem mērķiem.
Kļūda	Nepareiza aprēķina rezultāts vai pārkāpums, kas rodas, ja nav ievērotas tiesību aktu un līgumu prasības.

Termins	Paskaidrojums
Kohēzijas fonds (KF)	ES fonds, kura mērķis ir samazināt ekonomiskās un sociālās atšķirības Eiropas Savienībā, finansējot investīcijas dalībvalstīs, kuru nacionālais kopienākums uz vienu iedzīvotāju ir mazāks par 90 % no ES vidējā līmeņa.
Kohēzijas rīcība bēgļu atbalstam Eiropā (*CARE*)	Mehānisms finansējuma ātrai pārdalei, lai dalībvalstis un reģioni varētu sniegt ārkārtas atbalstu cilvēkiem, kuri bēg no kara Ukrainā.
Kohēzijas valsts	ES dalībvalsts, kas ir tiesīga saņemt atbalstu no Kohēzijas fonda.
Konsolidētie pārskati	Viens dokuments, kurā apkopoti visu ES iestāžu, aģentūru un struktūru pārskati.
Kontroles atskaites punkts	Īpaša prasība, kas attiecas uz dalībvalsts revīzijas un kontroles sistēmām un kas jāizpilda, pirms valsts var saņemt jebkādu ANM finansējumu.
Konverģence	Process, kurā dalībvalstīm, kas vēlas ieviest eiro, jāizpilda konkrēti ekonomiskie un regulatīvie kritēriji.
Kopēja palīdzība projektu sagatavošanai Eiropas reģionos (*JASPERS*)	Tehniskās palīdzības partnerība starp Eiropas Komisiju, Eiropas Investīciju banku un Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banku, kas sniedz neatkarīgas konsultācijas saņēmējvalstīm par tādu projektu sagatavošanu, kurus paredzēts apsvērt ES līdzfinansējuma saņemšanai.
Kopējais atlikušais risks	Izdevumi, kas joprojām ir nepareizi plānošanas perioda beigās pēc tam, kad ir veikti visi korektīvie pasākumi.
Kopējais revīzijas dienests (KRD)	Komisijas dienests, kas atbild par ES pētniecības un inovācijas pamatprogrammu finansēto projektu *ex post* revīziju.
Kopējais uzkrājumu fonds (*CPF*)	Fonds, no kura sedz iespējamās saistības, kas izriet no finanšu instrumentiem, budžeta garantijām un finansiālās palīdzības.

Termins	Paskaidrojums
Kopējā drošības un aizsardzības politika (KDAP)	ES ārpolitikas daļa, kas vērsta uz drošības un aizsardzības spējām.
Kopējā lauksaimniecības politika (KLP)	ES vienotā lauksaimniecības politika, kas ietver subsīdijas un virkni citu pasākumu, kuri tiek īstenoti, lai garantētu pārtikas nodrošinājumu, panāktu pietiekami augstu dzīves līmeni ES lauksaimniekiem, veicinātu lauku attīstību un aizsargātu vidi.
Kopējā pieļaujamā nozveja	Maksimālais apjoms, ko katru gadu var iegūt no zivju krājuma saskaņā ar kopējo zivsaimniecības politiku.
Kopējā zivsaimniecības politika	ES satvars zivju un zvejas pārvaldībai, kurš paredzēts, lai nodrošinātu zivju krājumu ilgtspēju un stabilus ienākumus zvejniecības nozarē.
Kopīgā uzraudzības un novērtēšanas sistēma (KUNS)	Noteikumi un procedūras kopējās lauksaimniecības politikas snieguma novērtēšanai.
Kopīgo noteikumu regula (KNR)	Regula, kas paredz noteikumus, ko piemēro visiem pieciem Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem.
Koprezultāta rādītājs	Izmērāms mainīgais, kas sniedz informāciju par to, kāda ir atbalstīto projektu tūlītējā ietekme uz mērķgrupu.
Koprezultāts	Pabeigta projekta vai programmas tūlītējā ietekme, piemēram, mācību kursu dalībnieku uzlabotas iespējas atrast darbu vai labāka piekļuve pēc jauna ceļa izbūves.
Kopuzņēmums (KU)	ES struktūra, kas izveidota kopā ar publiskajiem un/vai privātajiem partneriem, lai īstenotu projektu vai darbību pētniecības un tehnoloģiju jomā.
Koriģētspēja	Komisijas izmantots mērījums, ar kuru tā aplēš nākotnes korekciju apmēru.

Termins	Paskaidrojums
Kotonū nolīgums	Līgums starp ES, tās dalībvalstīm un Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstīm, ar kuru veicina ekonomisko, sociālo un kultūras attīstību, mieru un drošību, kā arī stabilu un demokrātisku politisko vidi.
Krāpšana	Apzināta un nelikumīga maldināšana, lai gūtu materiālu labumu, atņemot citai pusei īpašumu vai naudu.
Kredītrīkotājs	Darbinieks, kas atbild par konkrētās ES struktūras ieņēmumu un izdevumu izpildi.
Kupona maksājums	Procentu maksājums, kas saskaņā ar līgumu maksājams par obligāciju vai citu parāda instrumentu.
Laba lauksaimnieciskā un vides stāvokļa standarti (LLVS) zemei	Prasību kopums (ko noteikušas dalībvalstis valsts vai reģionālā līmenī) attiecībā uz augsnes, ūdens un bioloģiskās daudzveidības aizsardzību, kas lauksaimniekiem jāizpilda, lai saņemtu konkrētus maksājumus saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku.
Labāks regulējums	Koncepcija, kas virza ES politiku un tiesību aktu izstrādi, pamatojoties uz principu, ka regulējumam jāsasniedz paredzētie mērķi ar minimālām izmaksām un tas jāizstrādā pārredzamā, uz pierādījumiem balstītā veidā ar iedzīvotāju un ieinteresēto personu līdzdalību.
Labs vides stāvoklis	Augsts standarts attiecībā uz jūru un okeānu veselību, biodaudzveidību, produktivitāti un ilgtermiņa stabilitāti.
Lauksaimniecības faktoru ienākums	Ienākumi no lauksaimniecības, kas sadalīti pēc tās sastāvdaļām (zeme, darbaspēks un kapitāls).

Termins	Paskaidrojums
Lauksaimniecības zemes gabalu identifikācijas sistēma (ZGIS)	Dalībvalstu izveidota (par pamatu izmantojot no gaisa vai kosmosa uzņemtus ortofotoattēlus) un regulāri atjaunināta lauksaimniecības zemes datubāze, ko izmanto, izmaksājot kopējās lauksaimniecības politikas tiešo atbalstu un veicot lauksaimnieku pieprasījumu attiecināmības pārbaudes.
Lauku attīstības intervence	Lauku attīstības atbalsta pasākums ar atbalsttiesīguma nosacījumu kopumu, ko dalībvalsts norādījusi savā KLP stratēģiskajā plānā.
Lauku attīstības programma (LAP)	Valsts vai reģiona daudzgadu mērķu un darbību kopums, ko apstiprinājusi Komisija, ES lauku attīstības politikas īstenošanai.
Lēmums par aizjūras asociāciju	Lēmums, ar ko izveido partnerību starp ES un tās aizjūras zemēm un teritorijām, lai atbalstītu to ilgtspējīgu attīstību un veicinātu ES vērtības un standartus.
Liels projekts	ES finansēts projekts, kura kopējās attiecināmās izmaksas pārsniedz 50 miljonus EUR tādās nozarēs kā transports, vides aizsardzība un enerģētika.
Lietderība	Labākā attiecība starp izmantotajiem resursiem, veiktajām darbībām un sasniegtajiem mērķiem.
Līdzekļu izspiešana	Ekonomiskā ietekme, kuras rezultātā valdības izdevumu pieaugums izraisa privāto ieguldījumu samazināšanos.
Līdzekļu piesaistīšana	Ekonomiskā ietekme, kuras dēļ valdības izdevumu pieaugums izraisa privāto ieguldījumu palielināšanos un izaugsmi.
Līdzsvarojošie pašu resursi	Papildu ieņēmumu avots, ar kuru līdzsvaro ES budžeta ieņēmumus un izdevumus.

Termins	Paskaidrojums
Līdzsvarošana	Process, kurā dalībvalsts apvieno savas aplēses par radīto izlietoto plastmasas iepakojumu, kas iegūtas, izmantojot divas dažādas metodes, lai aprēķinātu savu iemaksu ES pašu resursā, kas pamatojas uz izlietotā plastmasas iepakojuma daudzumu.
Maģistrantūras studiju aizdevuma garantiju mehānisms "*Erasmus+*"	Iniciatīva, ko Eiropas Komisijas vārdā īsteno Eiropas Investīciju fonds un kas garantē aizdevumus pēcdiploma studijām ārvalstīs, atvieglojot studentiem finansējuma saņemšanu.
Makrofinansiālā palīdzība (MFP)	Finansiālā atbalsta veids, ko ES sniedz partnervalstīm, kuras saskaras ar maksājumu bilances vai budžeta grūtībām.
Maksājumtiesības	Aktīvam lauksaimniekam piešķirtas nododamas tiesības saņemt ES atbalstu, ja tās deklarē kopā ar attiecināmu lauksaimniecības zemi.
Maksājumu aģentūra (MA)	Dalībvalsts iecelta struktūra, kuras uzdevums ir administrēt ES lauksaimniecības izdevumus.
Maksājumu apropriācija	Summa, kas pieejama maksājuma veikšanai, tiklīdz ir izpildīti attiecīgie nosacījumi.
Manevrēšanas telpa	Starpība starp pašu resursiem, kas vajadzīgi, lai finansētu ES budžetu, un pašu resursu maksimālo apjomu, kas ir lielāka summa, līdz kurai Komisija ir tiesīga pieprasīt līdzekļus no dalībvalstīm, lai izpildītu papildu saistības, piemēram, tās, kas izriet no ES parāda.

Termins	Paskaidrojums
Mazie un vidējie uzņēmumi (MVU)	Lieluma definīcija, ko attiecina uz uzņēmumiem un citām organizācijām atkarībā no tajos nodarbināto darbinieku skaita un noteiktiem finanšu kritērijiem. Mazi uzņēmumi ir tādi, kuros strādā mazāk par 50 darbiniekiem un kopējais apgrozījums vai bilance nepārsniedz 10 miljonus EUR. Vidēji uzņēmumi ir tādi, kuros strādā mazāk par 250 darbiniekiem un kopējais apgrozījums nepārsniedz 50 miljonus EUR vai kopējā bilance nepārsniedz 43 miljonus EUR.
Metadati	Dati, kas definē un apraksta citus datus.
Mērenas vai jaunas inovācijas valstis (*MEIC*)	Klasifikāciju izmanto attiecībā uz dalībvalstīm, kurām Eiropas inovācijas rezultātu pārskatā rādītājs ir 70–100 % (mērena inovācijas valsts) vai mazāk par 70 % (jauna inovācijas valsts) no ES vidējā rādītāja.
Mērķrādītājs	Kvantitatīvs novērtējums dalībvalsts atveseļošanas un noturības plānā par tās progresu virzībā uz konkrētas reformas vai investīciju pabeigšanu.
Mērķsadarbība	Mehānisms, kuru izmanto spēju veidošanai kādā īpašā jomā un ar kuru struktūra partnervalstī saņem atbalstu no sadarbības partnera ES dalībvalstī.
Mobilitāte mācību nolūkos	Studijas vai mācības citā valstī.
Monitorējošas pārbaudes	Satelītdatu izmantošana, lai regulāri novērotu lauksaimniecisko darbību un konstatētu gadījumus, kad lauksaimnieki, iespējams, neievēro tiešo maksājumu shēmas noteikumus.
Muitas iztrūkums	Starpība starp ievedmuitas nodokli, kas teorētiski bija jāiekasē par ekonomiku kopumā, un faktiski iekasēto summu.
Munīcijas ražošanas atbalsta akts (*ASAP*)	ES regula munīcijas ražošanas jaudas palielināšanai Eiropas Savienībā.

Termins	Paskaidrojums
MVU iniciatīva	Kopīgs Komisijas un Eiropas Investīciju fonda finanšu instruments, kura mērķis ir atvieglot mazo un vidējo uzņēmumu piekļuvi finansējumam.
Nacionālais atveseļošanas un noturības plāns (*NRRP*)	Dokuments, kurā izklāstītas dalībvalsts paredzētās reformas un ieguldījumi saskaņā ar Atveseļošanas un noturības mehānismu.
Nacionālais kopienākums (NKI)	Valsts turības standarta mērījums, kurā ņem vērā iekšzemē un ārvalstīs gūtus ienākumus.
Neatklāšanas risks	Risks, ka revīzijas pārbaudē netiks atklāta kļūda vai nepilnība.
Neatmaksājams atbalsts	Finansējums, kas nav jāatmaksā.
NEET	Persona, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu.
Neizmantojama rezerve	Atceltie līdzekļi no Eiropas attīstības fondiem, kurus var atkārtoti izmantot tikai ar vienprātīgu Padomes apstiprinājumu konkrētiem mērķiem, pretējā gadījumā tos atdod atpakaļ dalībvalstīm.
Neizpildītās saistības	Kopējās uzņemtās saistības, kas vēl nav pārvērstas maksājumos.
Netiešā pārvaldība	ES budžeta izpildes metode, saskaņā ar kuru Komisija uztic budžeta izpildes uzdevumus citām struktūrām, tostarp trešām valstīm un starptautiskajām organizācijām.
Netiešās izmaksas	Tādi izdevumi kā pieskaitāmās izmaksas vai citas administratīvās izmaksas, kas atbalsta saņēmējam rodas, bet kas nav tieši saistītas ar ES projektu vai darbību.
Neto finanšu korekcija	Finanšu korekcija, kuras rezultātā dalībvalstij ir jāatmaksā nepareizi izdevumi ES budžetā, un tas nozīmē, ka summa galīgi tiek atskaitīta no ES finansējuma piešķīruma dalībvalstij.

Termins	Paskaidrojums
NextGenerationEU (*NGEU*)	Finansējuma pakete ar mērķi palīdzēt ES dalībvalstīm atgūties no Covid-19 pandēmijas ekonomiskās un sociālās ietekmes.
NKI atruna	Paziņojums par izmaiņām, kas kādā aspektā nepieciešamas metodikā, ko dalībvalsts piemēro NKI rādītāju apkopošanai.
NKI pašu resurss	ES pašu resursi, ko tieši maksā dalībvalstis, pamatojoties uz to relatīvo labklājību, kuru mēra pēc nacionālā kopienākuma. Atšķiras atbilstoši summai, kas vajadzīga, lai līdzsvarotu budžeta ieņēmumu daļu.
NKI pārbaudes cikls	Noteiktā laika periodā NKI aprēķināšanai izmantoto statistikas avotu un metožu pārbaude.
NKI uzskaitījums	NKI aprēķināšanā izmantoto procedūru, statistikas datu un citu elementu saraksts.
Norēķins	Atlikuma izmaksāšana dalībvalstij vai līdzekļu atgūšana no tās, lai slēgtu ES programmu.
Nosacītā pieeja	Komisijas izmantota pieeja vairāku līdzekļu devēju projektiem, saskaņā ar kuru ES iemaksas tiek apvienotas ar citu līdzekļu devēju līdzekļiem un nav paredzētas konkrētiem izdevumu posteņiem. ES izmaksu attiecināmības prasības tiek uzskatītas par izpildītām, ja vien visu pārējo līdzekļu devēju iemaksas ir pietiekamas, lai segtu visus izdevumus, kas saskaņā ar ES noteikumiem tiek uzskatīti par neattiecināmiem.
"Omnibusa regula"	Finanšu regulas 2018. gada redakcija, ar ko groza un vienkāršo ES finanšu noteikumus un budžeta pārvaldību.
Ortofotogrāfija	Aerofotogrāfija, kas kompensē pacēlumu, slīpumu un virsmas topogrāfiju nolūkā nodrošināt attāluma mērījumu precizitāti.

Termins	Paskaidrojums
Padomes īstenošanas lēmums	Dokuments, ar kuru Padome, pamatojoties uz Komisijas novērtējumu, apstiprina dalībvalsts atveseļošanas un noturības plānu.
Pagaidu mehānisms	Instruments, ar kuru nodrošina finansējuma nepārtrauktību, kad notiek pāreja no vienas ES finansēšanas shēmas uz citu.
Pamata maksājuma shēma (PMS)	Bijusī ES lauksaimniecības shēma, saskaņā ar kuru tika veikti maksājumi lauksaimniekiem, pamatojoties uz attiecināmām zemes platībām. To aizstāja ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts.
Papildināmība	Princips, saskaņā ar kuru ES finansējumam ir jāpapildina valsts izdevumi, nevis tie jāaizstāj.
Pareiza finanšu pārvaldība	Līdzekļu pārvaldība saskaņā ar saimnieciskuma, lietderības un efektivitātes principiem.
Pareizība / likumība un pareizība	Apmērs, kādā darījums vai darbība atbilst piemērojamam regulējumam un jebkurām citām līgumiskām saistībām.
Pari-passu	Princips, saskaņā ar kuru maksātnespējas procesā aktīvus, kas atlikuši sadalei starp nenodrošinātajiem kreditoriem, sadala proporcionāli attiecībā pret parādiem, kas pienākas katram kreditoram.
Partnerības nolīgums	Nolīgums starp Komisiju un dalībvalsti vai vienu vai vairākām trešām valstīm saistībā ar ES izdevumu programmu, kurā noteikti, piemēram, stratēģiskie plāni, investīciju prioritātes vai tirdzniecības vai attīstības palīdzības sniegšanas nosacījumi.
Pašu resursi	Līdzekļi, ar kuriem finansē ES budžetu.
Pašu resursi, kuru pamatā ir pievienotās vērtības nodoklis / PVN pašu resursi	ES pašu resursi, kurus veido noteikta daļa (piesaistīšanas likme) no PVN, ko iekasē katra dalībvalsts.

Termins	Paskaidrojums
Pašu resurss, kas pamatojas uz nereciklēta izlietotā plastmasas iepakojuma daudzumu	ES pašu resurss, kuru aprēķina, piemērojot vienības vērtību par tonnu katras dalībvalsts radītajam nereciklētā izlietotā plastmasas iepakojuma svaram.
Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds (*AMIF*)	ES fonds, no kura atbalsta dalībvalstīm kopējas patvēruma un migrācijas politikas izstrādi, tostarp pasākumus migrācijas pārvaldības uzlabošanai.
Patvērums	Aizsardzība, ko valsts piešķir citas valsts personām, kuras bēg no vajāšanas vai nopietna apdraudējuma.
Pārkāpuma procedūra	Procedūra, ar kuru Komisija vēršas pret ES dalībvalsti, kas nepilda saistības saskaņā ar ES tiesību aktiem.
Pārkāpums	ES (vai attiecīgās valsts) noteikumu vai līgumsaistību pārkāpums.
Pārmitināšana	Bēgļu pārvietošana no valsts, kurā viņi ir iesnieguši patvēruma pieteikumu, uz citu valsti, kas ir piekritusi viņus uzņemt un beigās piešķirt viņiem pastāvīgās uzturēšanās atļauju.
Pārnesums	Neizlietoto budžeta apropriāciju pārnešana no viena finanšu gada uz nākamo, ja ir ievēroti zināmi nosacījumi.
Pārvaldības un kontroles sistēma	Sistēma jeb struktūra, kuras ietvaros notiek ES izdevumu programmu kontroles darbības.
Pēcizlaišanas muitas pārbaudes / kontrole pēc preču izlaišanas	Muitas pārbaudes, ko piemēro pēc tam, kad muitas dienesti ir izlaiduši preces.
Piešķirtie ieņēmumi	ES budžetā iemaksāti līdzekļi, kas nāk no Finanšu regulas 21. pantā uzskaitītajiem avotiem un ko var izmantot tikai noteiktam mērķim.
Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)	Netiešs patēriņa nodoklis par preču ražošanu un izplatīšanu un pakalpojumu sniegšanu. Šo nodokli beigās sedz galapatērētājs.

Termins	Paskaidrojums
“Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības” (*CERV*)	Programma, kas aizsargā un veicina personu tiesības un vērtības un veicina demokrātisku līdzdalību, it īpaši atbalstot nevalstiskās organizācijas.
Pirktspēja	Noteiktas naudas summas vērtība, kas izteikta kā preču un pakalpojumu daudzums, kādu par to var iegādāties.
Pīlāru novērtējums	Komisijas novērtējums par noteikumiem un procedūrām, ko partnerorganizācijas piemēro netiešajā pārvaldībā, lai nodrošinātu ES finanšu interešu aizsardzību tādā pašā līmenī kā tiešās pārvaldības gadījumā.
Platforma “Stratēģiskās tehnoloģijas Eiropai” (*STEP*)	ES instruments rūpniecības atbalstam un investīciju veicināšanai kritiski svarīgās tehnoloģijās.
Platību uzraudzības sistēma (*AMS*)	Tehnoloģija sistemātiskai lauksaimniecisku darbību novērošanai, izsekošanai un novērtēšanai, izmantojot satelītdatus.
Plānošanas periods	Periods, kurā plāno un īsteno ES izdevumu programmu.
Potenciālās kandidātvalstis	Valsts vai teritorija, kurai ir skaidras izredzes pievienoties ES nākotnē, bet kurai vēl nav piešķirts kandidātvalsts statuss.
Priekšfinansējuma dzēšana	Process, kurā Komisija pieņem priekšfinansētos izdevumus un nosaka, cik daudz finansējuma vēl ir jāizmaksā atbalsta saņēmējam.
Priekšfinansējuma maksājums	Naudas avanss, ar kuru noteiktā laika posmā finansē noteiktas darbības.
Princips “nenodarīt būtisku kaitējumu”	Princips, saskaņā ar kuru investīciju pasākumiem nedrīkst būt būtiska kaitīga ietekme uz vidi.

Termins	Paskaidrojums
Princips “neviens kreditors nav sliktākā situācijā”	Princips, saskaņā ar kuru nevienam kreditoram nevajadzētu rasties lielākiem zaudējumiem nekā tad, ja maksātnespējīga finanšu iestāde būtu likvidēta saskaņā ar parasto maksātnespējas procedūru, nevis saskaņā ar noregulējuma procedūru.
Prioritārais virziens	Viens no darbības programmas galvenajiem mērķiem, kas sadalīts vienā vai vairākās investīciju prioritātēs.
Prioritārā joma	Otrā līmeņa ES lauku attīstības prioritāte.
Produktīvas investīcijas	Investīcijas, kas rada izmaksu atdevi vai nu finansiāli, vai palielinot ražīgumu, nodarbinātību, konkurētspēju vai inovāciju.
Programma	Līdzekļi, ar ko tiek sasniegti konkrēti ES politikas mērķi, parasti izmantojot līdzfinansētus projektus.
Programma “ES – veselībai”	ES veselības rīcības plāns 2021.–2027. gadam.
Programma “*LIFE*”	Finanšu instruments, ar ko atbalsta ES vides un klimata politikas īstenošanu, līdzfinansējot projektus dalībvalstīs.
Programmas aplēse	Partnervalsts izstrādāts un Eiropas Komisijas apstiprināts dokuments, kurā aprakstīts, kāds sadarbības vai attīstības darbs jāveic un kādi finanšu, personāla un materiālie resursi vajadzīgi.
Programmas darbības izdevumu pārskats	Komisijas pieprasīto darbības apropriāciju pamatojums katrai izdevumu programmai gada budžeta projektā, pamatojoties uz izpildi iepriekšējos gados, ko mēra, izmantojot rādītājus.
Programmas valstis (“*Erasmus+*”)	ES dalībvalstis, Islande, Lihtenšteina, Norvēģija, Serbija, Ziemeļmaķedonija un Turcija.

Termins	Paskaidrojums
Programmu darbības rezultātu pārskats (*PPO*)	Gada pārvaldības un snieguma ziņojuma pielikums, kurā apkopoti visi programmu pārskati, tostarp atlasīti programmu rādītāji.
Programmu iestādes	Kopīgs apzīmējums vadošajām, sertifikācijas un revīzijas iestādēm kohēzijas izdevumu jomā.
Programmu snieguma pārskats (*PPS*)	Gada pārvaldības un snieguma ziņojuma pielikums, kurā ietverts pārskats par visu ES izdevumu programmu īstenošanu un sniegumu.
Publiskais iepirkums	Preces, būvdarbi vai pakalpojumi, ko iegādājas publiskā sektora iestādes vai struktūras.
PVN atruna	Atruna par to, kā dalībvalsts aprēķina savus PVN pašu resursus.
PVN bāze / PVN novērtējuma bāze	Kopējā preču un pakalpojumu vērtība, kam piemēro PVN.
PVN piesaistīšanas likme	Procentuālā daļa, ko piemēro katras dalībvalsts PVN aprēķina bāzei, lai aprēķinātu PVN pašu resursus.
"Radošā Eiropa"	ES programma kultūras un radošo nozaru atbalstam.
REACT-EU	Programma *"NextGenerationEU"*, kas nodrošina papildu finansējumu esošajām kohēzijas politikas programmām, lai atbalstītu atveseļošanu pēc krīzes, vienlaikus veicinot zaļo un digitālo pārveidi.
REPowerEU	ES iniciatīva, kuras mērķis ir izbeigt atkarību no fosilā kurināmā, dažādot energoapgādi un paātrināt pāreju uz tīru enerģiju.
Reprezentatīvs kļūdu īpatsvars	Revīzijas datu kopā noteikta statistiska kļūdu līmeņa aplēse, kuras pamatā ir šīs datu kopas reprezentatīvas darījumu izlases pārbaude.

Termins	Paskaidrojums
Revīzijas iestāde (RI)	Neatkarīga valsts struktūrvienība, kas atbild par ES izdevumu programmu sistēmu un darbību revīziju.
Revīzijas taka / revīzijas [darba] izsekojamība	Grāmatvedības vai administratīvajā sistēmā reģistrēta datu aprite, kas ļauj izsekot atsevišķiem darījumiem.
Rezerve solidaritātei un palīdzībai ārkārtas gadījumos (*SEAR*)	ES īpašais instruments reaģēšanai uz ārkārtas situācijām, ko izraisījušas lielas dabas katastrofas, sabiedrības veselības krīzes un bruņoti konflikti.
Rio marķieris	ESAO noteikts rādītājs tam, cik lielā mērā darbība veicina ANO trīs Riodežaneiro konvenciju mērķu sasniegšanu.
Risks maksājuma laikā	Komisijas labākā konservatīvā aplēse attiecībā uz to izdevumu summu, kas konkrētā gada laikā maksājuma veikšanas brīdī nav bijuši likumīgi un pareizi, un daļu no šīs summas tā plāno atklāt un izlabot turpmākajos gados.
Saimnieciskās darbības rezultāts	ES konsolidētajos pārskatos norādītais ieņēmumu un izdevumu starpības gada rezultāts.
Saimnieciski visizdevīgākais piedāvājums	Publiskajā iepirkumā – piedāvājums ar vislabāko cenas un vērtības attiecību.
Saimnieciskums	Tas nozīmē, ka resursi ir jādara pieejami noteiktā laikā, pienācīgā apjomā un kvalitātē un par labāko cenu.
Saistību apropriācija	Gadam noteikts maksimālais to summu apjoms, kas ES budžetā ir pieejamas konkrētiem izdevumu posteņiem.
Saistību atcelšana	Darbība, ar kuru Komisija atceļ visas neizpildītās budžeta saistības vai to daļu.
Saistītais (ienākumu) atbalsts	Gada tiešie maksājumi par atbalsttiesīgu dzīvnieku vai zemes hektāru, ko izmaksā lauksaimniekiem konkrētās nozarēs, lai novērstu grūtības, kuras radījuši centieni palielināt konkurētspēju, ilgtspēju vai kvalitāti.

Termins	Paskaidrojums
Sarunu sadaļa	Viena no *acquis* prioritārajām jomām pievienošanās sarunās ar kandidātvalstīm.
Savienības civilās aizsardzības mehānisms (*rescEU*)	Sistēma koordinācijas un sadarbības stiprināšanai starp ES un tās dalībvalstīm dabas un cilvēka izraisītu katastrofu novēršanā, sagatavošanā un reaģēšanā uz tām.
Savienības Muitas kodekss	ES galvenais tiesību akts muitas jomā.
Savienības rīcība	Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda kontekstā – projekts, kurā iesaistītas vairākas dalībvalstis vai kurš ir īpaši ES interesēs.
Savstarpēja izmantojamība	Sistēmas spēja sazināties un strādāt ar citām sistēmām, tostarp apmainoties ar datiem.
Savstarpējā atbilstība	Mehānisms, saskaņā ar kuru maksājumi lauksaimniekiem ir atkarīgi no tā, vai viņi ievēro prasības, kas saistītas ar vidi, pārtikas nekaitīgumu, dzīvnieku veselību un labturību un zemes apsaimniekošanu.
Sekundārā pārdošana	Akciju pārdošana, ko veic akciju turētājs jaunam ieguldītājam, nemainot uzņēmuma vispārējās īpašumtiesības.
Sensitīva funkcija/amats	Amats, kas saistīts ar ievērojamu autonomijas vai izpildvaras apjomu un ko varētu ļaunprātīgi izmantot personīga finansiāla vai cita labuma gūšanai.
Sertifikācijas iestāde (SI)	Dalībvalsts izraudzīta iestāde, kuras uzdevums ir sertificēt jeb apliecināt izdevumu deklarāciju un maksājumu pieprasījumu precizitāti un atbilstību.
Sertifikācijas struktūra	Lauksaimniecības izdevumu kontekstā sertifikācijas struktūra ir dalībvalsts izraudzīta publiska vai privāta struktūra, kurai uzdots sertificēt akreditētas maksājumu aģentūras gada pārskatu ticamību un pakārtoto darījumu likumību un pareizību.

Termins	Paskaidrojums
Skaitļos izsakāma kļūda	Darījumu pārbaužu rezultātu ziņojumā tā ir ERP izmantotā klasifikācija gadījumiem, kad kļūdainā darījuma summu var aprēķināt.
Slēgšana	ES programmas vai fonda finansiāla noslēgšana, samaksājot dalībvalstij vai citai saņēmējvalstij atlikumu vai atgūstot no tās līdzekļus.
Slēgta iepirkuma procedūra	Publiskā iepirkuma procedūra, kurā var piedalīties tikai izraudzīti pretendenti.
Snieguma noskaidrošanas procedūra	Process, ko Komisija izmanto, lai pārbaudītu, vai dalībvalstu deklarētie KLP stratēģiskā plāna izdevumi atbilst paziņotajiem tiešajiem rezultātiem. Neizmanto pēc 2025. finanšu gada.
Sniegums	Rādītājs, kas parāda, cik labi ar ES finansētu darbību, projektu vai programmu ir sasniegti attiecīgie mērķi un nodrošināta līdzekļu atdeve.
Starpdienestu apspriede	Formāla procedūra, kuras ietvaros Komisijas struktūrvienība lūdz citu struktūrvienību konsultācijas vai atzinumu par kādu priekšlikumu.
Starpniekstruktūra	Publiska vai privāta struktūra, kas pārvalda ES līdzekļus vadošās iestādes atbildībā vai tās vārdā.
Starpposma maksājums	Maksājums saskaņā ar ES projektu vai programmu, ko veic, tiklīdz atbalsta saņēmējs ir sasniedzis līgumā vai dotācijas nolīgumā noteikto atskaites punktu.
Starptautiskais eksperimentālais kodoltermiskais reaktors (*ITER*)	Starptautisks pētniecības projekts, kas tiek īstenots kā partnerība starp ES un vairākām trešām valstīm, lai demonstrētu pilna mēroga kodolsintēzes reaktora zinātnisko un tehnoloģisko īstenojamību.

Termins	Paskaidrojums
Starptautiskā Jūras pētniecības padome (*ICES*)	Starpvaldību jūras zinātnes organizācija, kas darbojas, lai veicinātu zinātnisko izpratni par jūru un okeānu stāvokli un ilgtspējīgu izmantošanu un dalītos ar šo izpratni.
Starptautiskie revīzijas standarti (*ISA*)	Starptautiskās Grāmatvežu federācijas izdotie finanšu revīzijas standarti.
Statistiskās izlases veidošana	Statistikā balstīta izlases veidošanas jeb atlases paņēmiens, ko izmanto revīzijas pārbaudēs, lai iegūtu reprezentatīvus rezultātus.
Statistiski reprezentatīva izlase	Statistikas paņēmienu izmantošana tādas izlases veidošanai, kas atspoguļo attiecīgās datu kopas iezīmes.
Stratēģija "Eiropa 2020"	ES desmit gadu stratēģija, kura sākta 2010. gadā un kuras mērķis ir veicināt izaugsmi un radīt darbvietas.
Stratifikācija	Izlases veidošanas metode, kas ietver populācijas sadalīšanu mazākās apakšgrupās (slāņos) ar kopīgām īpašībām.
Stresa tests	Simulācija nolūkā izvērtēt finanšu iestādes spēju pārvarēt dažādus krīzes scenārijus.
SUMMA	Komisijas jaunā finanšu pārvaldības un grāmatvedības sistēma, kas darbojas kopš 2025. gada sākuma un aizstāj *ABAC*.
Štatu saraksts	Maksimālais pieejamo amatu vietu skaits atbilstoši darba kategorijām un atalgojuma pakāpēm ES iestādē vai struktūrā.
Taisnīgas pārkārtošanās fonds (TPF)	ES fonds, no kura atbalsta kopienas un reģionus, kurus finansiāli visvairāk skar pāreja uz klimatneitrālu ekonomiku.
Taisnīgas pārkārtošanās mehānisms (*JMT*)	ES instruments, kas veicina pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku un atbalsta kopienas un reģionus, kurus pārkārtošanās finansiāli skar visvairāk.

Termins	Paskaidrojums
Tehniskā palīdzība	Finansiāls atbalsts, ar kuru palīdzēt ieinteresētajām personām īstenot ES finansētas programmas un projektus.
Ticamības apliecināšanas uzdevums	Tādas revīzijas veids, kuras rezultātā tiek sniegts atzinums par tādiem revīzijas priekšmetiem kā attiecīgo finanšu pārskatu ticamība vai darījumu pareizība.
Ticamības deklarācija	Komisijas ģenerāldirektora gada darbības pārskatā sniegta deklarācija par pārskatu pilnīgumu un pareizību, pakārtoto darījumu likumību un pareizību, iekšējās kontroles sistēmu darbību un pareizas finanšu pārvaldības principu ievērošanu.
Ticamības deklarācija (*SoA*)	ERP gada pārskatā iekļauta deklarācija, kurā sniegti ERP revīzijas atzinumi par ES pārskatu ticamību un tiem pakārtoto darījumu pareizību.
Ticamības intervāls	Izlases pārbaudē iegūto rezultātu precizitātes statistisks mērījums, ko izmanto, aplēšot kļūdu īpatsvaru.
Tiešais atbalsts / tiešais maksājums	Atbalsts, galvenokārt platībatkarīgais atbalsts, ko no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda tieši izmaksā lauksaimniekiem.
Tiešais rezultāts	Tas, kas radīts vai sasniegts projektā, piemēram, mācību kursu nodrošināšana vai ceļa izbūve.
Tiešā pārbaude	Pārbaude, ko veic saistībā ar dalībvalsts nacionālā kopienākuma apkopošanas konkrētiem aspektiem informatīva apmeklējuma kontekstā.
Tiešā pārvaldība	Kārtība, saskaņā ar kuru ES līdzekļus vai programmu pārvalda tikai Komisija pretstatā dalītajai vai netiešajai pārvaldībai.
Tiešās izmaksas	Izdevumi, kas radušies atbalsta saņēmējam un kas ir saistīti ar konkrētu ES projektu vai darbību.

Termins	Paskaidrojums
Tirgus pasākums	Publiska intervence lauksaimniecības tirgū, ko veic, lai mazinātu cenu krituma un strukturālu grūtību ietekmi, sniedzot atbalstu konkrētām nozarēm (piemēram, augļu un dārzeņu nozarei, vīna ražošanai, skolu piena programmai).
TPR neatrisinātie jautājumi	Komisijas formulēta atruna par tradicionālo pašu resursu datiem dalībvalsts ieņēmumu pārskatos.
Tradicionālie pašu resursi (TPR)	ES ieņēmumi, ko iekasē no muitas nodokļiem un cukura nodevām.
Transversāla atruna	NKI atrunas veids saistībā ar transversālu jautājumu, kur vajadzīga dalībvalstu pieņemto risinājumu salīdzinoša analīze.
Trasta fonds "*Bêkou*"	ES trasta fonds Centrālāfrikas Republikas stabilizācijas un atjaunošanas atbalstam.
Tvēruma ierobežojums	Norāde revīzijas ziņojumā par visām jomām, kas izslēgtas no revīzijas atzinuma, jo revidents nevarēja izdarīt secinājumu.
Ukrainas rezerve	ES īpašais instruments, ar ko sniedz neatmaksājamu atbalstu un budžeta garantijas un ko var izmantot Ukrainas mehānisma finansēšanai.
Uz profesionālo spriedumu balstīta izlases veidošana	Pretstatā statistiskajai izlases veidošanai tā ir procedūra, ar kuru revidents pēc saviem ieskatiem un saskaņā ar iepriekš noteiktiem kritērijiem revīzijas pārbaudei atlasa vienības no datu kopas.
Uzkrājumi	Grāmatvedības termins, ar kuru apzīmē bilancē iekļautu labāko aplēsi par iespējamām nākotnes saistībām ar nenoteiktu termiņu vai par nenoteiktu summu.
Uzkrājumu grāmatvedība	Grāmatvedības pieeja, ar kuru atzīst ienākumus, kad tie ir nopelnīti (nevis saņemti), un izdevumus, kad tie rodas (nevis ir samaksāti).

Termins	Paskaidrojums
Uzkrājumu likme	Atļauto finanšu saistību procentuālā daļa, kas jāatspoguļo kā uzkrājums.
Uzņēmējs	Fiziska vai juridiska persona, kas par samaksu nodrošina produktu vai pakalpojumu.
Uzraudzības pārbaudes un novērtējuma process (*SREP*)	ECB tiešā uzraudzībā veikts esošo lielo banku gada riska novērtējums, kurā uzmanība vērsta uz: uzņēmējdarbības modeli, iekšējo pārvaldību, risku kapitālam un risku likviditātei.
Vadošā iestāde (VI)	Valsts, reģionāla vai vietēja publiska vai privāta iestāde, kuru dalībvalsts iecēlusi ES finansētas programmas pārvaldībai.
Valsts atbalsts	Tiešs vai netiešs valdības atbalsts uzņēmumam vai organizācijai, kas tiem dod priekšrocības salīdzinājumā ar konkurentiem.
Valsts attīstību veicinoša banka vai iestāde	Finanšu iestāde, ko valdība izveidojusi, lai nodrošinātu finansējumu ekonomikas attīstībai.
Valsts koordinācijas centrs (VKC)	Struktūra, kas koordinē dalībvalstu robežu uzraudzības iestāžu darbības un kalpo kā centrs informācijas apmaiņai to starpā un ar *Frontex*.
Vidējā svērtā likme (VSL)	Procentuālā daļa, ar ko dala dalībvalsts kopējos PVN ieņēmumus, lai aprēķinātu tās PVN novērtējuma bāzi. Ņem vērā visas dalībvalstī piemērojamās PVN likmes, katru likmi sverot atbilstoši ar nodokli apliekamo darījumu kopējās vērtības daļai, uz ko tā attiecas.
Vienības izmaksu standarta likme	Iepriekš noteikta cena konkrētam darbību, ieguldījumu, iznākumu vai rezultātu daudzumam.
Vienkāršota izmaksu iespēja (VII)	Pieeja, ar kuru dotācijas summu nosaka, izmantojot tādas metodes kā vienības standarta izmaksas, fiksētas summas finansējums un vienreizējie maksājumi, nevis ņemot vērā atbalsta saņēmējam faktiski radušās izmaksas.

Termins	Paskaidrojums
Vienota revīzija	Kontroles modelis, kura pamatā ir ideja, ka efektivitātes labad katram kontroles līmenim jābalstās uz iepriekšējā līmeņa darbu, ar nosacījumu, ka darbs ir uzticams un precīzs.
Vienotais rezerves instruments	ES īpašais instruments, kas ļauj budžetā iekļaut iepriekšējos gados neizlietotās apropriācijas vai – kā galējo līdzekli – apropriācijas no kārtējā gada vai turpmākajiem gadiem.
Vienotā platībmaksājuma shēma (VPMS)	Platībatkarīgo lauksaimniecības maksājumu shēma, ko dažās dalībvalstīs piemēroja pārejas periodā. To aizstāja ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts.
Vienotā riska pārvaldības sistēma (*CRMF*)	Dalībvalstu muitas kontroles sistēma, kuras pamatā ir riska informācijas apmaiņa un analīze starp muitas administrācijas iestādēm.
Vispārējais nosacītības režīms	Sistēma, saskaņā ar kuru dalībvalstij ir jāievēro tiesiskuma princips, lai saņemtu ES finansējumu.
Vispārējā grupu atbrīvojuma regula (VGAR)	ES regula, kas atļauj noteiktus valsts atbalsta pasākumu veidus, par kuriem nav jāziņo Komisijai.
Zaļināšana	Klimatam un videi labvēlīgu lauksaimniecības prakses veidu pieņemšana. Parasti izmanto arī attiecīgās ES atbalsta shēmas apzīmēšanai.
Zemes gabalu identifikācijas sistēma (ZGIS)	Sk. “lauksaimniecības zemesgabalu identifikācijas sistēma”.
Zivsaimniecības zinātnes, tehnikas un ekonomikas komiteja (ZZTEK)	Ekspertu grupa, ko iecēlusi Komisija, lai palīdzētu īstenot kopējo zivsaimniecības politiku.
Zvejas noslodze	Zvejas ietekme uz zivju populācijām.